

EL FIL D'ARIADNA

Miquel Sellarès

CONSTRUÏT UN ESTAT NOU

Memòries polítiques

Pròleg de Joan B. Culla

 Angle Editorial

© 2014 Miquel Sellarès i Marina Llansana

© Joan B. Culla, pel pròleg

© Jordi Play, per la foto de portada

© 9 Grup Editorial, per l'edició

Angle Editorial

Muntaner, 200, àtic 8a

08036 Barcelona

T. 93 363 08 23

www.angleeditorial.com

angle@angleeditorial.com

Primera edició: març de 2014

ISBN: 978-84-15695-99-8

DL B 4106-2014

Imprès a Romanyà Valls, SA

No és permesa la reproducció total o parcial d'aquest llibre,
ni la seva incorporació a un sistema informàtic,
ni la seva transmissió en cap forma ni per cap mitjà,
sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per gravació o altres mètodes,
sense el permís previ i per escrit dels titulars del copyright.

Miquel Sellarès
amb la col·laboració de Marina Llansana

CONSTRUÏT UN ESTAT NOU

Memòries polítiques

 Angle Editorial

Taula

Miquel Sellarès: un dels imprescindibles
per Joan B. Culla i Clarà 9

Dedicatòria 17

1. **El descobriment del país** 19
2. **Primers anys d'activisme** 27
3. **Conèixer Jordi Pujol, Josep Pallach i Josep Benet** 47
4. **La construcció d'aparells de premsa i propaganda** 57
5. **L'Assemblea de Catalunya, una escola de patriotes i demòcrates** 65
6. **La creació de CDC** 103
7. **La sortida de la clandestinitat** 123
8. **Euskadi: un exemple amb claroscurs** 147
9. **El Centre de Documentació Política, una eina amb sentit d'Estat** 159
10. **Sortida de CDC i fundació de Nacionalistes d'Esquerra** 179
11. **El retorn de Tarradellas i el primer govern de Jordi Pujol** 189
12. **La Crida a la Solidaritat** 203
13. **Construint un model policial català** 217
14. **Anys de premsa i construcció d'Estat** 275
15. **Destapar el sector negocis i les clavegueres de CDC** 307
16. **La campanya Carod President i els governs d'esquerres** 323
17. **Cap a l'Estat propi** 349

Índex onomàstic 363

Miquel Sellarès: un dels imprescindibles

Una coneguda citació del dramaturg i poeta alemany Bertolt Brecht diu: «Hi ha homes que lluiten un dia i són bons. N'hi ha d'altres que lluiten un any i són millors. N'hi ha d'altres que lluiten molts anys i són molt bons. Però n'hi ha que lluiten tota la vida: aquests són els imprescindibles.»

Doncs bé, Miquel Sellarès i Perelló és un d'aquests imprescindibles: un lluitador infatigable, immune al desànim, amb una capacitat inexhaurible per il·lusionar-se un cop i un altre, i això des de l'adolescència fins que —goso afirmar-ho— li resti un alè de vida. El llibre que teniu a les mans és un testimoni limitat (per raons d'espai) i modest (a causa del tarannà del personatge) d'aquesta vida de lluita i compromís.

Compromís, però, ¿a favor de quina causa? Tot i que va ser un dels fundadors de Convergència Democràtica el 1974, i contribuí al naixement de Nacionalistes d'Esquerra el 1979-1980, i ha portat durant dècades a la butxaca el carnet del Partit Socialista de Mallorca, i en uns anys determinats col·laborà estretament amb Esquerra Republicana, tot i això en Miquel Sellarès no ha estat mai un home de partit, no ha tingut mai «cultura de partit». Entenc per

«cultura de partit» aquell sistema de creences en virtut del qual el líder i la direcció sempre tenen raó, i el que es belluga no surt a la foto, i, quan es tracta de nomenar algú per a un càrrec, no es busca el més competent o adequat, sinó un que sigui «dels nostres» i que ofereixi una lleialtat canina.

A en Miquel, no posseir aquesta «cultura de partit» li ha ocasionat molts maldecaps i problemes: expedients disciplinaris, expulsions, sospites, acusacions, campanyes hostils, destitucions..., adversitats davant les quals no ha pogut refugiar-se sota el paraigua d'una sigla protectora perquè, havent estat sempre un esperit lliure i lllengut, cap sigla no el considerava prou de fiar ni ben bé dels seus. A canvi, ha pogut ser un practicant entusiasta de la transversalitat, una versió en minúscula d'aquell esperit unitari que va mamar, que va incorporar al seu ADN personal durant els anys de l'Assemblea de Catalunya.

El fet que, des de la seva dissolució el 1977, en Miquel hagi estat un nostàlgic empedreït de l'Assemblea certifica el seu escàs esperit de partit i ajuda a respondre la pregunta que he formulat més amunt: quina causa ha volgut servir tota la vida el lluitador Sellarès? Doncs la causa de Catalunya, en relació amb la qual sempre ha pensat que els partits, les plataformes i les organitzacions eren simples instruments.

Ell, que al llarg dels anys n'ha creat o contribuït a impulsar tantes, d'estructures (a banda dels partits esmentats, el Servei d'Informació Català, el Grup d'Acció al Servei de Catalunya, el Club Ramon Muntaner, el Centre de Documentació Política, el col·lectiu Un Pas Endavant, el Col·lectiu d'Opinió Nacionalista Joan Fiveller, Debat Nacionalista, el Centre d'Estudis Estratègics de Catalunya, L'Opinió Catalana, l'Assemblea Nacional Catalana, etcètera), mai no les va creure altra cosa que eines; eines més

grans o més petites, sectorials o generalistes, posades al servei de la reconstrucció nacional de Catalunya, de l'enfortiment de la consciència col·lectiva dels catalans, del desenvolupament entre nosaltres d'una cultura d'Estat, no pas de comunitat autònoma.

Tot i pertànyer a una generació —la que arribà a l'edat adulta i a l'activisme polític durant la darrera dècada del franquisme— fortament ideologitzada, en Miquel Sellarès ha estat sempre un home de referents personals, no pas ideològics. Vull dir que, en lloc de construir la seva visió del món a partir de l'adhesió a algun gran sistema doctrinal dels aleshores disponibles (el comunisme, el socialisme, el liberalisme, la democràcia cristiana...), ell —com explica en les pàgines que segueixen— es va formar a l'escalf de personalitats com Jordi Pujol, Josep Benet o Josep Pallach, i va teixir lligams de lleialtat indestructibles amb figures com Miquel Esquirol, Jaume Rafart, Joan Crexells o Albert Mament, per citar només quatre noms. Per en Miquel, l'amistat i la confiança en determinades persones han estat sempre infinitament més importants que els carnets, les militàncies, les filiacions i les etiquetes.

Això ens porta cap a un altre concepte genuïnament «sellaresià»: el de *complicitat*. Enyorós sempre de l'Assemblea de Catalunya, que va ser la seva gran universitat política, una mica incòmode davant les pugnes i les baralles entre els grups que havien participat d'aquell idealitzat antifranquisme unitari, en Miquel ha volgut contrarestar l'inevitable partidisme de la democràcia competitiva creant les complicitats, teixint xarxes o construint passarel·les que saltessin per damunt de les trinxeres de partit. En totes les plataformes que ha impulsat o sobre les quals ha influït, ha procurat sense excepció implicar-hi persones de sensibilitats diverses

dins del comú terreny catalanista; per entendre'ns, des de gent adscrita o propera al PSUC i, després, a Iniciativa, fins als rengles o els entorns d'Unió Democràtica, passant pel major nombre possible d'independents. Però sempre persones triades per ell i de la seva confiança personal, no proposades (i teledirigides) pels aparells dels partits.

Tossut, indòcil —tot i que excel·lent gestor d'equips humans, perquè la seva gent sempre va saber que no els deixaria a l'estacada—, contestatari i disposat tothora a posar la cara per defensar allò en què creu, Miquel Sellarès ha estat, en la vida pública catalana de les darreres quatre dècades, un personatge feliçment atípic, singular i controvertit. I un dels elements majors de singularitat i controvèrsia ha residit, sens dubte, en el seu interès primerenc i sostingut pels temes de seguretat i defensa.

A la sortida del franquisme, aquestes qüestions semblaven, a Catalunya, decididament estrafolàries o, com diríem avui, políticament incorrectes. Encara recordo, a l'edició de l'agost de 1977 de la Universitat Catalana d'Estiu, a Prada de Conflent, l'èxit obtingut per un full anònim que feia conyeta sobre si, quan tinguéssim de nou la Generalitat, els Mossos d'Esquadra farien servir porres folrades de vellut, o alguna cosa així... En aquell context, en Miquel era un tipus estranyíssim: un independentista que, des de l'adolescència, se sentia fascinat per la temàtica militar; que, quan va caldre organitzar els dispositius de seguretat de les manifestacions de l'Onze de Setembre de 1976 i 1977, mostrà autoritat i competència per coordinar-los, així com per mantenir una interlocució fluida amb els comandaments policials espanyols, i que, un cop en vigor l'Estatut, va predicar durant anys en el desert la necessitat de dotar Catalunya d'una policia integral.

Sens dubte fóra exagerat dir que, si el Cos de Mossos d'Esquadra és la realitat que coneixem avui, ho devem a l'obstinació, a la tenacitat de Miquel Sellarès. Fóra exagerat, però no fals: ell aconseguí finalment convèncer els alts responsables polítics que no hi podia haver autogovern sense poder coercitiu, i teixir una teranyina de complicitats entre gent dels diversos partits de tradició democràtica, una mena de *lobby* transversal que faria possible el desenvolupament del cos i el desplaçament dels Mossos al llarg i ample del Principat sense cap oposició significativa.

I ara permetin-me que completi aquest pròleg amb un to més personal. Vaig conèixer en Miquel Sellarès a finals de l'any 1977: després de l'obligat parèntesi del servei militar, jo acabava d'incorporar-me a la docència universitària, i feia uns mesos que havia publicat el meu primer llibre, *El catalanisme d'esquerra (1928-1936)*. A ell, aquest títol li devia cridar l'atenció, i encara més que es tractés d'un estudi sobre l'anomenat «grup de L'Opinió», perquè en Miquel acabava d'editar el número zero d'una revista anomenada *L'Opinió*, que un problema de registre de la capçalera impedí de tirar endavant.

El cas és que recordo la nostra primera conversa en un pis del carrer Casanova, el primer dels successius «pisos d'en Miquel» (domicilis de les seves iniciatives i plataformes) que he conegut i freqüentat al llarg dels anys. La bona química personal que en resultà va fer que algú tan poc associatiu com un servidor s'involucrés aviat en determinades estructures de debat i agitació nascudes de la inesgotable energia d'en Sellarès. Per exemple, el Club Ramon Muntaner, que entre moltes altres coses organitzà —a la sala d'actes del Col·legi d'Aparelladors— unes interessants taules rodones sobre els projectes d'Estatut del País Valencià i de les Illes. O, anys

després, el col·lectiu Joan Fiveller, els integrants del qual en Miquel reunia a l'altell del bar Salduba (a la cantonada de Gran Via amb Muntaner) en uns sopars que sempre em feien sentir com un conspirador romàntic del segle XIX.

Els meus deutes amb Miquel Sellarès es van començar a acumular en aquells temps ja llunyans. Va ser a prop seu, en les reunions i trobades que ell convocava (per exemple, els concorreguts sopars al restaurant Pa i Trago, entre 1981 i 1984, al voltant del conseller Max Cahner), que vaig ampliar significativament el meu cercle de coneixences i relacions en els camps de la política i del periodisme. Després, aviat, vaig començar a beneficiar-me dels «papers d'en Sellarès»: sempre que l'anava a veure, sortia carregat de papers, ja fossin l'últim document polític important aparegut a Euskadi o el darrer número d'una revista política catalana, o algun exemplar d'un dels seus dossiers de premsa.

Ah, els dossiers de premsa d'en Miquel! Encarregats per diverses institucions, ell en feia alguns exemplars de més i els facilitava a persones a les quals aquell material pogués resultar útil. I a fe que ho era! En aquella època anterior a Internet, manejar els dossiers del Centre de Documentació Política equivalia a haver llegit desenes de publicacions periòdiques catalanes, espanyoles i internacionals, a rebre milers d'*inputs* d'informació i d'opinió. Amb el temps, aquests dossiers van arribar a ocupar al meu arxiu metres i metres de prestatgeria, i van inspirar, o alimentar, o documentar desenes i desenes d'articles meus... L'ocupació d'espai físic va finalitzar amb la digitalització dels dossiers, que ara arribaven cada matí, puntualment, per correu electrònic. I aquest extraordinari servei es va acabar amb l'imperdonable tancament de la Fundació Centre de Documentació Política, a mitjan 2012.

Sóc deutor d'en Miquel per moltes altres coses. Per exemple, per haver decidit, el gener de 1988, convertir-me en tema central del número 1 de la revista *Debat Nacionalista*, revista que ha resultat una de les seves creacions més reeixides i perdurables; aquella del 1988 va ser l'única vegada —per sort!— que la meua cara ha aparegut exhibida als quioscos de la Rambla... Però, per damunt de tot, li dec trenta-cinc anys d'amistat, centenars d'hores de conversa, de confiança, de confiança.

En els primers temps d'aquesta amistat, vàrem descobrir un altre element de complicitat que va contribuir a enfortir-la: l'interès i l'empatia envers el sionisme i l'Estat d'Israel. El d'en Miquel era —com explica en aquestes memòries— un interès més viscut; el meu era més llibresc, més teòric. En tot cas, quan dècades després ell, jo i un grupat d'amics vam ser assenyalats i criminalitzats com a membres conspicus del «lobby sionista a Catalunya», no puc dir sinó que em vaig sentir molt orgullós de trobar-me al seu costat en el punt de mira dels intolerants i dels fanàtics.

Acabo. Entre determinats esnobs de casa nostra i del veïnatge, que dissimulen el seu espanyolisme sota una façana cosmopolita i mundana, és de bon to citar un aforisme de Samuel Johnson, assagista anglès del segle XVIII, que fa: «El patriotisme és l'últim refugi dels canalles.» Òbviament, l'autor d'aquesta frase no va conèixer el patriota Miquel Sellarès. Si l'hagués conegut, el doctor Johnson li hauria dedicat una altra de les seves cèlebres citacions, la que diu: «Podré ser conquerit, però no capitularé.»

JOAN B. CULLA I CLARÀ
Barcelona, gener de 2014

1. El descobriment del país

Una família que havia patit molt

A casa, la política era un tema tabú. La guerra els havia marcat tant que la por encara durava. La meva era una d'aquelles famílies que no volien per res del món que el fill es comprometés en política, però que alhora van fer tot el possible perquè mantingués la llengua i els orígens.

El meu pare, Jaume Sellarès i Alberich, un valencià de classe treballadora que va passar la major part de la seva vida treballant a la fàbrica de cervesa Moritz, havia tornat de la guerra tard, havia estat reclòs en camps de concentració, havia patit molt. La meva mare, Josefa Perelló i Gelabert, era mallorquina, des Pont d'Inca. Part de la seva família eren militars; un dels cosins germans de la meva mare era tinent coronel de la Policia Armada, i un altre era comandant d'infanteria. En canvi el meu padrí jove —*es padrí*— era un republicà convençut, que havia anat a la guerra amb el meu pare. Va ser ell qui més em va influenciar políticament. Quan anàvem a Mallorca dinàvem junts a casa seva i em parlava amb entusiasme de la República. En certa manera em posava en contra de la resta de la família,

tot i que potser no era la seva intenció. Però és que des del Principat no hem estat conscients de com es va viure la Guerra Civil a Mallorca; allà les coses van anar molt pitjor que aquí. No a Menorca però sí a Mallorca, on van guanyar els nacionals el primer dia, el 18 de juliol, i hi va haver una matança terrible. Això va crear una societat molt espantada. I per això abans em va conscienciar el meu oncle que el meu propi pare. El meu pare callava. No em va explicar mai quina era la seva adscripció política, tot i que tothom sabia que era republicà.

El pare va conèixer la mare a Mallorca, on l'havien enviat a vendre serpents per refrescar cervesa. Un cop casats es van instal·lar a Barcelona, on, catorze anys després d'haver nascut el meu germà, vaig néixer jo, l'any 1946. Amb el pare de la comarca de l'Alacantí i la mare mallorquina no és estrany que sempre m'hagi sentit molt lligat a les Illes i molt interessat en tot el que passa al País Valencià.

Els anys a la Salle i els *boy scouts*

A la Salle Condal hi havia sis o set alumnes per curs que venien de classe treballadora que no pagaven: jo era un d'aquests. Per als meus pares ja havia estat un esforç econòmic poder-me comprar l'uniforme, amb la clàssica corbata amb goma.

A la Salle va ser on em vaig sensibilitzar de veritat, on em vaig començar a interessar per la política. Allà vaig conèixer persones com el director de teatre Mario Gas, el director de cinema Joan Potau —era el meu millor amic de la classe—, l'antic director general de Caixa de Terrassa Enric Mata i d'altres companys que van ser després dirigents del Sindicat Democràtic d'Estudiants. Tots ens vam anar sensibilitzant

durant els anys cinquanta, i es va consolidar un nucli molt conscienciat, cosa sorprenent tenint en compte que ens feien cantar cada dia el *Cara al sol* i escoltar l'himne nacional espanyol.

Tot i que pugui semblar estrany venint d'una persona fermament agnòstica com jo, he de reconèixer que em vaig convertir al nacionalisme gràcies a un capellà, el nostre instructor als *boy scouts*. Un dia ens va reunir a un grup d'escoltes —els que ell considerava els més polititzats— i ens va donar un llibre fotocopiats amb la *vietnamita*: era el llibre de mossèn Josep Armengou *Justificació de Catalunya*, escrit l'any 1955.

El sol fet que, sent tan jove, em donessin un llibre clandestí em va impactar molt. Ens l'havíem de llegir per torns i anar-nos-el passant de l'un a l'altre perquè només n'hi havia un exemplar. A partir d'aquell moment vam començar a riure'ns de l'himne espanyol —«ta mare amb una canya, ton pare amb un bastó»— i vam començar a rebre càstigs perquè ens posàvem a les últimes files a taral·lejar.

Amb els *boy scouts* fèiem sortides, anàvem de campanyes. I un dia, el mateix cap ens va portar un paquet, una cosa embolicada. El va desembolicar davant nostre amb gran solemnitat i a dintre hi havia una senyera. Aleshores no l'havíem vist mai. I aquella impressió, juntament amb l'impacte de la lectura del llibre de mossèn Armengou, ens va fer vibrar.

No va passar gaire temps fins que, amb uns amics del barri, vam començar a actuar. Al grup hi havia en Roca i en Garcia, els meus dos grans amics (anys després, quan vaig tenir documentació falsa, em vaig rebatejar com a Miquel Roca i Garcia), i la filla de la lleteria, que vaig conèixer perquè ens venia a portar sempre la llet a casa. Ella també era

escolta, i la seva mare era una revolucionària. Va ser la meva primera noia, la primera relació, que no va passar d'un petó innocent... Havíem anat al cine Goya o al cine Ronda, al costat de casa. Amb ella i uns amics vam començar les accions de protesta: escrivíem «Catalunya» a les parets del barri, dibuixàvem les quatre barres i fèiem papers per repartir, sempre pel nostre compte i sense cap instrucció de fora. Després vam començar a fer alguna acció conjunta amb els escoltes: fèiem pintades i penjàvem senyeres quan anàvem d'excursió.

El parèntesi

L'any 1962 va ser l'inici d'una etapa fosca. En el transcurs d'un any i mig vaig perdre el pare i la mare. El meu germà, catorze anys més gran que jo, vivia a Mallorca, i jo, amb només setze anys, em vaig quedar completament sol a Barcelona, sense ningú.

Em vaig allunyar de la política, estudiava poc, i queia en totes les temptacions pròpies de l'edat. Vaig estar gairebé dos anys desconnectat de l'acció política fins que vaig conèixer un grup de nois d'origen jueu apassionats per la qüestió d'Israel. Aquella coneixença va ser una entrada d'aire fresc. Jo estava cansat de la situació de Catalunya. Començava a sentir aquell pes de l'opressió tan difícil d'entendre ara. Tenia necessitat de sortir d'aquí o de passar a l'acció directa, però no volia continuar igual. Aquells nois em van parlar d'Israel. Aquí, en aquella època, hi havia molta gent que pensava en la lluita armada contra el règim de Franco perquè no estava desprestigiada com ara i perquè en un context de dictadura era legítima. Llavors els moviments armats eren ben vistos, des del Front Nacional

d'Alliberament d'Algèria fins al moviment de l'IRA a Irlanda, passant per ETA.

En aquella època ETA tenia molts suports, no només d'una part molt important de la societat basca, sinó també de la societat catalana. Aquí ETA era molt respectada en els sectors que jo estava descobrint; se'ls donava potser més protagonisme del que es mereixien, i tenien una aureola d'heroisme. Alguns dirigents d'ETA —llavors no existia la denominació «esquerra abertzale», tot era «ETA»— s'havien amagat a Montserrat, i fins i tot a casa d'alguns dirigents d'Unió Democràtica. Aquí quan venia algú que fugia del País Basc se l'amagava, era una norma; el portaves als caputxins, a la Diagonal, o a altres parròquies de Barcelona. ETA no era el que va ser després: llavors tenien un suport social i aquí se'ls ajudava.

Vaig connectar amb gent del Front Nacional de Catalunya però no ens vam entendre bé; després sí que ens entendríem, però aleshores no. I jo, influenciat per aquell grup de nois que creien que passar uns mesos a Israel seria una bona manera de tenir preparació militar per al que pogués passar a Catalunya, vaig marxar cap a Israel.

El primer viatge a Israel

Amb divuit anys i després d'haver acabat els estudis a la Salle, vaig marxar amb cinc amics més a fer una estada en un quibuts del llac Tiberíades per conèixer de prop la realitat de l'Estat jueu. A Israel vaig viure algunes experiències personals molt positives i vaig començar a llegir David Ben Gurion, Golda Meir i alguns dels textos més importants del sionisme.

Era l'any 63 i l'Israel de llavors era molt diferent de l'ac-

tual; era un Israel èpic, en inferioritat de condicions militars, estratègiques i econòmiques davant els països àrabs. A les casernes militars d'aquí havíem vist el «Todo por la patria». Allà, en lloc d'això, hi deia «Mai més». I això és el que repetien: «Mai més.» Els nazis havien assassinat sis milions de persones sense que el poble jueu hi oposés resistència. En la seva mentalitat tenien clar que allò no tornaria a passar perquè es defensarien: «Si cal matarem nosaltres; agafarem les armes i ens defensarem, i si cal ens hi portaran, però ens hi portaran morts.» I aquesta era la mentalitat: no hi hauria un altre genocidi, per això tot ho basaven en el fet de tenir forces de seguretat pròpies. En aquells moments jo estava amb els fills dels que havien estat als camps de concentració. Els seus pares encara duïen els números gravats a la pell, deixaven el braç al descobert i t'ensenyaven el número.

Jo vaig estar a una unitat dels quibuts de defensa, fins i tot em van donar una metrallera Stein, però en general la instrucció militar va ser molt escassa. Ens van ensenyar a disparar, a fer algunes vigilàncies i poca cosa més. No obstant això, algun dels cinc amics amb qui vaig fer el viatge sí que es va acabar vinculant a la lluita armada.

En canvi, per mi Israel va significar poder satisfer aquella necessitat vital meua d'aventura i d'èpica, fer una immersió en els plantejaments d'organització i conèixer una joventut israeliana molt entregada a la formació de les forces de seguretat pròpies.

Durant l'estada al quibuts, vaig tenir la certesa que si em quedava a Israel continuaria la carrera de les armes, perquè allà no m'hi sentia com una *rara avis*. Però em vaig adonar, com em va passar també en el servei militar, que per sobre de la meua afició a la seguretat jo era fonamentalment un

nacionalista català. Aquest primer viatge a Israel també em va marcar perquè vaig viure experiències humanes personals que em van endurir. Em vaig convertir en una persona caparruda, un home d'aquells que —com dic jo quan faig broma— les hòsties els reboten perquè donen a l'exterior una imatge de duresa. Això ho vaig aprendre durant la meva estada al quibuts, on sempre ens repetien: «Una persona pot procedir d'una família pobra i humil però sempre ha de donar una imatge de força, perquè si dones una imatge de feblesa et trenquen i l'altre s'enforteix.»